

Traducere: Magda Zucker

A merge înainte Vaiehi 5781

Cartea Bereishit se încheie într-o notă sublimă a reconcilierii dintre fiii lui Iacov. Frații lui Iosef se temeau că acesta nu îi iertase de fapt pentru că l-au vândut în sclavie. Suspectau că el doar își amânase răzbunarea așteptând moartea tatălui lor. După moartea lui Iacov i-au împărțășit aceste temeri. Însă Iosef insistă:

“Fiți fără teamă; căci sunt eu oare în locul lui Dumnezeu? Voi, negreșit, v-ați gândit să-mi faceți rău, dar Dumnezeu a schimbat răul în bine, ca să împlinească ceea ce se vede azi, și anume, să scape viața unui popor în mare număr. Fiți, dar, fără teamă, căci eu vă voi hrăni, pe voi și pe copiii voștri.” Și i-a mângâiat și le-a îmbărbătat inimile. (Gen. 50:19-21)

Aceasta este a doua oară când Iosef le spune acestea. Le-a mai spus ceva similar și mai devreme, atunci când le-a dezvăluit că el – omul pe care îl credeau un Vice-Rege egiptean numit Țafnat-Paneach – era de fapt fratele lor Iosef:

“Eu sunt fratele vostru Iosef, pe care l-ați vândut ca să fie dus în Egipt. Acum, nu vă întristați și nu fiți mâhniți că m-ați vândut ca să fiu adus aici, căci ca să vă scap viața m-a trimis Dumnezeu înaintea voastră. Iată sunt doi ani de când bântuie foametea în țară; și încă cinci ani nu va fi nici arătură, nici seceriș. Dumnezeu m-a trimis înaintea voastră ca să vă rămână sămânța vie în țară și ca să vă păstreze viața printr-o mare izbăvire. Așa că nu voi m-ați trimis aici, ci Dumnezeu.”
(Gen. 45:3-8)

Acesta este un moment crucial în istoria credinței. Marchează nașterea iertării, primul moment înregistrat în care o persoană o iartă pe alta pentru un rău pe care l-a suferit. Însă stabilește și un alt principiu important: ideea Providenței Divine. Istoria nu este, așa cum a numit-o Joseph

Heller, “un sac de gunoi cu coincidențe aleatorii care s-a deschis în vânt.”¹ Are un scop, un plan. Dumnezeu lucrează în culise. “Există o Divinitate care ne modelează scopurile,” spune Hamlet.²

Măreția lui Iosef a fost că a realizat acest lucru. A văzut imaginea de ansamblu. Nimic din viața sa, știa acum, nu se petrecuse accidental. Complotul de a-l ucide, vânzarea sa ca sclav, acuzațiile false ale soției lui Potifar, timpul petrecut în închisoare, și speranța sa eșuată că majordomul șef își va aminti de el și îi va asigura eliberarea – toate aceste evenimente care l-ar fi putut aduce pe culmile disperării s-au dovedit, privind retrospectiv, a fi pași necesari pe drumul de a ajunge cel de-al doilea om la comanda Egiptului și persoana capabilă să salveze întreaga țară – precum și propria familie – de la foamete în anii de secetă.

Iosef a avut cu dublă măsură unul dintre darurile necesare ale unui lider: capacitatea de a continua în ciuda opoziției, invidiei, acuzațiilor false și piedicilor repetate. Orice lider care susține un lucru va întâmpina opoziție. Acesta poate fi un adevărat conflict de interese. Un lider ales pentru a face societatea mai echitabilă putem fi siguri că va avea susținerea celor săraci și antagonismul celor bogați. Cineva ales pentru a reduce povara fiscală va face opusul. Acestea nu pot fi evitate. Politica fără conflicte este o contradicție de termeni.

Oricare lider ales pentru orice rol, oricare lider mai iubit sau mai talentat decât ceilalți se va confrunta cu invidie. Rivalii săi vor întreba “De ce nu sunt eu?”. Asta este ceea ce Korach a considerat despre Moshe și Aaron. Este ceea ce frații au gândit despre Iosef atunci când au văzut că tatăl lor îl favoriza. Este ceea ce Antonio Salieri a gândit despre Mozart care era mai înrestrat, potrivit piesei lui Peter Shaffer, *Amadeus*.

Cât despre acuzațiile false, acestea s-au petrecut suficient de des în istorie. Ioanna D’Arc a fost acuzată de erezie și arsă pe rug. Un sfert de secol mai târziu a fost declarată post-mortem nevinovată de către o curte oficială de anchetă. Peste douăzeci de persoane au fost condamnate la moarte ca rezultat al proceselor vrăjitoarelor din Salem din 1692-1693. Cu ani mai târziu, pe măsură ce a început să fie percepută nevinovăția lor, un preot prezent la procese, John Hale, a recunoscut, “Atât de întunecate erau acele vremuri... încât mergeam printre nori și nu puteam să ne găsim calea.”³ Cea mai cunoscută acuzație falsă a timpurilor moderne este procesul lui Alfred Dreyfus, un ofițer francez de origine evreiască care a fost acuzat că ar fi spion german. Afacerea Dreyfus a zguduit Franța între anii 1894 - 1906, până când Dreyfus a fost în cele din urmă achitat.

Piedicile sunt aproape întotdeauna parte din povestea de viață a celor mai de succes. Primul roman Harry Potter a lui J. K. Rowling a fost refuzat de primele doisprezece edituri care l-au primit. Un alt autor de cărți despre copii a suferit douăzeci și unu de respingeri. Cartea se numea *Împăratul muștelor*, iar autorul acesteia, William Golding, a primit în cele din urmă Premiul Nobel pentru literatură.

În discursul său faimos de la Universitatea Standford, regretatul Steve Jobs a spus povestea a trei lovături ale sortii care i-au modelat viața: abandonarea universității, concedierea de la Apple, compania pe care a fondat-o și diagnosticul de cancer pancreatic. În loc să fie afectat de ele, le-a îndreptat în scop creativ.

¹ Joseph Heller, *Good as Gold* (New York: Simon & Schuster, 1979), 74.

² *Hamlet*, Actul 5, scena 2.

³ Citat în Robert A. Divine et al., *America Past and Present*, vol. I (Pearson, 2001), 94.

Timp de douăzeci și doi de ani am locuit în apropierea Abbey Road în Nordul Londrei, unde o trupă pop faimoasă și-a înregistrat toate hiturile. La prima lor audiție, au cântat pentru o casă de discuri care le-a spus că trupele de chitariști “erau pe ducă.” Verdictul performanței lor (în ianuarie 1962) a fost: “Beatles nu au niciun viitor în showbiz.”

Toate acestea explică remarcabila remarcă a lui Winston Churchill că “succesul este abilitatea de a trece de la un eșec la altul fără a-ți pierde entuziasmul”.

Poate că ceea ce îi ajută pe oameni când trec prin repetate piedici este încrederea în ei înșiși sau tenacitatea pură sau lipsa alternativelor. Ceea ce l-a ajutat însă pe Iosef a fost înțelegerea sa asupra Providenței Divine. Un plan era în desfășurare, al cărui final putea doar să-l discearnă foarte slab, însă la un moment dat pare să fi realizat că el era doar unul dintre multele personaje într-o poveste mai complicată și că toate lucrurile rele care i s-au întâmplat erau necesare pentru ca rezultatul dorit să poată avea loc. Așa cum le-a spus fraților săi, “Nu voi sunteți cei care m-ați trimis aici, ci Dumnezeu.”

Această disponibilitate de a lasă evenimentele să se desfășoare în concordanță cu Providența Divină, această înțelegere că suntem, în cel mai bun caz, nu mai mult decât co-autori ai vieților noastre, i-a permis lui Iosef să supraviețuiască fără resentimente cu privire la trecut sau să dispere gândindu-se la viitor. Încrederea în Dumnezeu i-a dat o putere imensă, de care avem nevoie fiecare dintre noi. Indiferent ce răutăți nutresc alți oameni împotriva liderilor – și cu cât un lider are mai mult succes, cu atât mai multe răutăți – dacă el poate spune “tu ai vrut să îmi faci rău, dar Dumnezeu a schimbat răul în bine,” acesta va supraviețui, puterea sa va rămâne intactă, iar energia neatinsă.

ÎNTREBĂRI ÎN JURUL MESEI DE SHABAT

1. Cât de ușor îți este să te încrezi că Dumnezeu are grijă de tine, atunci când lucrurile par să meargă teribil de rău?
2. Ideea Providenței Divine îți dă puterea să îi ierți pe cei care consideri că au acționat împotriva ta?
3. Cu care dintre lecțiile de leadership din seria Legământ & Dialog din Bereishit ai rezonat cel mai mult?